

september 2020

Weendriechting

Tekst: Rode Wouw, Joop Hofman, Marijn Roze

Het nieuwe Marktplaatsplein kennen we nog niet. We weten niet hoe het werkt of leeft. We weten niet hoe het er op papier uit ziet. Want zover zijn we nog niet. Wel hebben de vijf Maaksessies en het onlineproces aangegeven dat het zeker veertien bestanddelen kent. Dat moet in elk ontwerp voor het plein terug komen. Het eerste deel van dit verslag gaat daar over.

Daarnaast waren er bij de start van de Maaksessies drie grote dilemma's. Over het hoofdkarakter van het plein, de sfeer en de bebouwing. Daar zijn door de Hengelose inwoners en ondernemers voorstellen voor gemaakt. Dat is het tweede deel van dit verslag.

Dit samen is hoe de wind nu waait, de richting.¹ Het is de maatschappelijke opdracht van Hengelo, aan Wim Voogt van Orka om vier scenario's te maken.

En vergezeld gaand met een oproep van een bewoonster op de laatste Maaksessie: "Dit is het. Duidelijk. Doe uw best. Maar verras ons ook."

De Maaksessies zijn de derde stap van zes. De eerste is de kaderstelling door de gemeenteraad. Stap twee is starten met ideeën, creativiteit, meningen, plannen en energie van Hengelose ondernemers en bewoners. De derde stap is de Maakfase, de bijeenkomsten waar Hengeloërs, al die ideeën en plannen omzetten in voorstellen. Soms gaat het om onaffe ideeën, of tegengestelde plannen. In stap vier wordt door de architect, de diverse voorstellen omgezet in vier scenario's. En kunnen inwoners en ondernemers er op reageren met plus,- en minpunten. Vervolgens maakt de architect in stap vijf er één concept-ontwerp van. Opnieuw kunnen Hengeloërs er op reageren. En met deze reacties als finishing touch maakt de architect het eindontwerp. Deze gaat naar de gemeenteraad die in stap zes er een besluit over gaat nemen.

De foto's bij de teksten zijn de 12 meest gekozen beelden tijdens de Maaksessies. Uit een reeks van 67 op gebied van functies, sfeer en bebouwing hebben bewoners en ondernemers steeds hun eigen referentiebeelden en praatbeelden letterlijk op het plein gegooid: "Dit is waar ik met anderen over wil praten". Het zijn foto's die door bewoners en ondernemers in de eerdere Droomfase zijn aangeleverd. De beelden vertegenwoordigen ook vaak meer dan één wensbeeld (bv groen + ontmoeten + speels). Ter verduidelijking: het zijn geen eindplaatjes, maar beelden die bewoners inspireren om met elkaar in gesprek te gaan over het Marktplaatsplein. De teksten zijn een weergave van de gesprekken.

De beelden van de kiosk, toren, markt en de beren zeggen niks over referentie, -of wensbeelden, ze geven aan dat inwoners en ondernemers daarover het gesprek met elkaar wilden aan gaan.

¹ Verwijzend naar de Hengeler Weendwieser op de toren, van kunstenaar Pier van Dijk, ook een deelnemer aan de Maaksessies.

1. De bestanddelen voor het Marktpllein

1. Groen

Een plein met veel groen. Weelderig. Natuurlijk aangelegd. Geen vol bos, geen park. Stedelijk groen.

Eilandjes van bomen Diverse soorten (alle jaargetijden), diverse maten. Je kunt onder en tussen de bomen zitten. Het is er speels, gelaagd. Je kunt er tussen doorlopen en spelen.

Het groen is aantrekkelijk (decorgroen), uitnodigend om er te verblijven, en is een bijdrage aan de klimaatvragen (duurzaam, hittestress, Co2, biodiversiteit).

Je moet het op ooghoogte kunnen beleven en niet een ontwerp wat je alleen vanuit de lucht snapt.

2. Water

Water dat speels is, iets mee kunt beleven. Geen bak water. Verschillende functies: kijkwater, speelwater, schaatsen (?), klimaat (verhitting).

Het water combineren met de bomen.

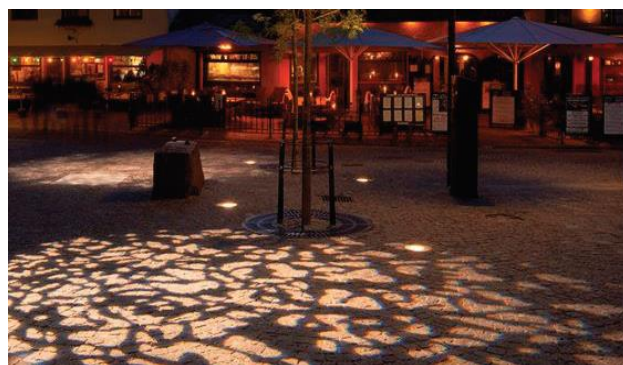
3. Ontmoeten en verblijven

Het plein is een plek om elkaar te ontmoeten, af te spreken, en leuk genoeg is om langer te blijven hangen en verblijven. Dus natuurlijke zitplekken, andere zitlocaties. En terrasjes met lichte horeca. Voor koffie, thee en eigen boterham of visje eten.

Bij het verblijven op het Marktpllein moet je ook de klasse van een aantal gevels goed kunnen zien. Mn. voormalig Cosa. En speelse verlichting of interactief die het plein afmaken. Mag wat spannends worden, en nietschreeuwerig.

Een open, niet al te grote, hal of serre kan bijdragen aan het ontmoeten. De hal is multifunctioneel te gebruiken, een afspreekplek, workspace (wifi), plek voor kunst, kleine optredens en het kan het plein intiemer maken of juist als markering dienen tussen Brink en Marktpllein. De ruimte kan ook een marktfunctie krijgen. Bv voor een droge markt, kindermarkt, het fooddeel van de bestaande markt of benut worden voor meer dan dagelijkse boodschappen-markt, zoals markt die van buiten Hengelo mensen trekt (rommelmarkt of seizoensfairs).

4. Spelen

Spelen is belangrijk op het plein. Natuurlijk spelen. Maar ook een gewaagd speelelement als antwoord op het brede verlangen om iets markants neer te zetten.

Spelen als plek voor kinderen, voor ouders, opa's en oma's.

Een evenement als de winterse ijsbaan wordt enorm gewaardeerd.

En een podium. Variërend van kuil tot amfitheater.

5. Markt

De markt hoort thuis op het Marktplein, maar een groot deel van de markt mag uitwaaiëren naar de binnenstad.

Een lintmarkt. Dit omdat het daarmee de binnenstad versterkt ("Dagje markt wordt dagje Hengelo"), de marktverandering tijdens corona pakte ook goed uit voor marktkooplui, het wordt door bewoners gewaardeerd, én het geeft letterlijk meer ruimte om het Marktplein voor al zijn nieuwe functies te herinrichten als hét plein van en voor de stad.

Markant iets, één ding

Het marktplein is vooral ontmoeten, verblijven, genieten. Niet veel poespas. Wel kwaliteit. En ergens op, in, aan het Marktplein is er een markant 'iets'. Een eyecatcher, een trekker, een 'trotsmaker' waar je van kunt genieten en die er voor zorgt dat mensen over dit stukje Hengelo gaan praten.

6. Marktplein

Het plein is niet zomaar m² steen. Maar is onderdeel van de binnenstad. Het verhoudt zich goed tot de Enschedesestraat, het Evenementenplein, het Prins Bernhardplantsoen en ook het Stationsplein.

De Enschedesestraat en het Evenementenplein zijn geslaagde voorbeelden. Kopieer niet, maar zorg dat het familie van elkaar blijft. En maak ook een passend groenplan voor de hele binnenstad.

7. Beren

De beren zijn geliefd. Laat ze op het plein. Dat mag op de huidige plek, mag ook op andere plek. De beren zijn de reden waarom gezinnen naar de binnenstad trekken. Zet ze in het water. Laat kinderen er wel mee spelen en laat iedereen (Hengeloër, toerist, passant) een selfie maken bij de beren.

8. Toren

De discussie rond de brinktoren spitst zich toe op "Waarom laten staan, het voegt niks toe" naar "Hij staat er, we gaan er functies aan toe voegen". Het laatste krijgt steeds meer de overhand.

Heel functionele functies als lift naar parkeergarage, etalage voor kunst, herstel de klok en de beeldschermen en die gebruiken voor binnenstadnieuws en

interactieve games. Maar ook functies die van de toren een statement maken: rooftopbar, waterval vanaf de toren, green screen, verticaal groen zodat het een groene kathedraal wordt, klimwand.

De voorkeur hangt meer en meer over naar een wat meer statementachtige functie van de toren.

9. Kiosk

De kiosk wordt belangrijk gevonden. Niet persé omdat hij voorziet in behoefte, maar omdat het vooral past als voorbeeld van Hengelose identiteit. Het is wederopbouwarchitectuur. De kiosk verdient een upgrade. Uitbreiding met terrassen. Misschien wel een podium op het dak.

10. Verhaal van Hengelo

Het totale plein moet het verhaal van Hengelo onderstrepen. Benadrukken van de wederopbouwgevels en delen van de wederopbouwarchitectuur op en rond het plein. Iets om trots op te zijn. Dat kan door groen en bomen zo te plaatsen dat ze de gevels accentueren in plaats van verbergen. En dat kan met het goed aanschijnen (verlichting) van de wanden. Ook kunst met een knipoog naar het verleden kan bijdragen.

11. Fietsparkeren

In de buurt van het plein is er ruimte nodig voor 'flitsparkeren' en goede fietsenstalling nodig. Een plek die bewaakt is, zodat je je dure e-bike ook met een gerust hart stalt en de tijd neemt de stad in te gaan. Hiervoor kunnen ook de (achterste) ruimten van nu nog leegstaande panden gebruikt worden.

12. Toegankelijk

Het Marktplaatsplein moet uitnodigend en toegankelijk zijn voor mensen met een beperking.

13. Toilet

Goede, schone, toiletvoorzieningen voor iedereen die naar de markt wil komen.

2. Hengelose voorstellen en overwegingen voor drie Marktpluin dilemma's

Over veel ingrediënten voor het nieuwe Marktpluin is Hengelo het wel eens. Over drie onderwerpen, ook wel dilemma's genoemd zijn Hengeloërs met elkaar in gesprek gegaan en zijn samen tot voorstellen gekomen om die dilemma's op te lossen.

1. Het hoofdkarakter van het pleiu

Een levendig en druk pleiu of een ontspannen en rustig pleiu. Beide wensen zijn veel gehoord tijdens de droomfase. Die wensen lijken tegenstrijdig. Hengelo vond van niet. Wat de deelnemers aan de maakbijeekomsten betreft is er ruimte voor beiden. De volgende voorstellen zijn gedaan om recht te doen aan beide wensen.

• In de basis een rustig en ontspannen pleiu, met;

- Op momenten ruimte voor meer reuring en activiteiten. Bijvoorbeeld;
  - » *Donderdag t/m zondag druk en levendig, maandag t/m woensdag rustig en ontspannen*
  - » *Tijdens markt levendig en druk, andere momenten rustig en ontspannen*
- Levendigheid door evenementen op wisselende momenten
- Ruimte en mogelijkheden voor Hengeloërs, verenigingen, scholen etc. om iets te organiseren of op te treden waardoor er dan reuring is.

• Een deel inrichten voor rust en ontspanning en een deel voor druk en levendigheid;

- Het Brinkpleiu benutten voor rust en ontspanning en het Marktpluin voor drukte en levendigheid
- Beide pleiuen fysiek afscheiden met een gebouw, overkapping, object, bomen, toren waardoor beiden echt een apart pleiu zijn.

2. De sfeer van het pleiu

Hengeloërs hebben heel veel ideeën voor functies op het Marktpluin. Je moet er kunnen zitten, spelen, ontmoeten, handelen (markt), verblijven, het pleiu moet uitnodigen tot stoppen, tot er zijn. Je moet kunnen genieten van de wederopbouw architectuur en voor voorstellingen en optreden. Is er ruimte genoeg op het Marktpluin voor al die functies of moet er een keuze gemaakt worden? De deelnemers aan de maakbijeekomsten zijn tot de volgende voorstellen gekomen;

• Het hart van de markt op het Marktpluin, uitwaaiend door de stad

- Er is veel animo om de Markt als een lint door de stad te laten slingeren. Waarbij de Markt haar hart wel op het Marktpluin houdt, zodat je je favoriete kraam wel kunt vinden.
  - » *Sommigen zien graag het fooddeel van de markt op het Marktpluin en de andere kramen door de stad.*
  - » *Anderen zien vooral een mix van kramen op het Marktpluin en door de stad.*

• Veel verschillende functies als een pluspunt

- *Ontmoeten*
Hengelo ziet graag veel verschillende wensen terug op het pleiu. Een pleiu waar je af gaat spreken en mensen kunt ontmoeten wordt belangrijk gevonden.
- *Gezelligheid*
Daarnaast mag er meer daghoreca komen, wat zorgt voor meer gezelligheid en (lichte) reuring.
- *Spelen*
Doormiddel van speelse elementen uitgenodigd worden om te spelen. Geen standaard speeltoestellen maar iets uniek. Kan ook kunstobjecten als speelaanleiding.
- *Groenbeleving*
Het pleiu moet echt groener. Groen op verschillende niveau's, maar in ieder geval op ooghoogte moet het echt groener worden.
- *Water*
Speels water, voor klimaatadaptatie, spelen en beleven.
- *Kunst*
Op het pleiu laten zien dat Hengelo een kunstenaarsstad, met speelse volkskunst. Inloop / etalage-plekken voor Hengelose kunst, laagdrempelig en uitnodigend. Een kunstwerk, het liefst speels. Kunst als unieke speelplek.
- *Doen*
Ruimte voor kleine evenementen. Dat kan in een hal of overkapping. Als podium en pleiu van de stad, waar de stad, haar inwoners en verenigingen kunnen optreden en kunnen organiseren. Een open en informeel pleiu van en voor de stad. Laat het open zodat het dienstbaar kan zijn aan de stad.
- *Trots.*
Een pleiu waarvoor je naar de stad komt omdat het iets extra's (kwaliteit, eyecatcher, beleving of i.d.) heeft waar je trots op bent.

• De sfeer van de Enschedestraat spreekt aan, maar geen letterlijke kopie

- De sfeer, de kleur, het groen van de Enschedestraat spreekt Hengelo aan. Het pleiu moet wel onderscheidend zijn en ook recht doen aan de wederopbouw kwaliteiten en de gevels.

Tekening: Charlotte van der Veen

3. Bebouwing op het plein

Hengelo wil de beren houden, het liefst in het water op een mooie plek. De toren mag blijven mits die functioneel wordt. En de kiosk is vanwege wederopbouw architectuur belangrijk voor de historische waarde. Om de kiosk meer van waarde te laten zijn en de toren een functie te geven zijn tijdens de Maakbijeenkomsten de volgende voorstellen gedaan;

- **De Beren van Hengelo**
  - Bijna unaniem wil Hengelo de beren houden. Ze mogen in het water of op een mooiere plek, er moet wel met de beren gespeeld kunnen worden.
- **De toren, nog niet van Hengelo**
  - De toren mag blijven, mits die functioneel wordt. De ideeën;
    - » Groter maken aan de voet waardoor er ruimtes ontstaan voor bijvoorbeeld RadioHengelotv, Hengelopromotie of Oyfo.
    - » Klimtoren, abseilen.
    - » Waterval
    - » De toren in het water zetten
    - » Ontmantelen en de metaalconstructie laten zien
    - » De toren als toegang naar de parkeergarage
    - » Verticaal groen
    - » Als uitkijktoren
    - » Interactief videoscherm
    - » De toren in een element, bijvoorbeeld bank of ander object
    - » De toren als toonkamer van de historie van Hengelo
    - » Rooftopbar
    - » De toren als toekomsttoren. Innovatief, high tech
    - » De toren als communicatietoren. Informatief over wat er op het plein gebeurt.
- **De kiosk, versterken van de wederopbouwarchitectuur en gericht op het Marktplein**
  - De kiosk mag aangevuld worden met een terras, theetuin of biergarten aan de Marktplein zijde en / of op het dak
  - Een goed volwaardig invalidentoilet
  - Een café functie
  - De historische waarde meer zichtbaar maken
  - Lunchroom / café zodat er overdag meer mensen op het plein zijn
- **Openbaar toilet**
  - Een goed openbaar toilet, toegankelijk voor minder validen en een goede baby verschoonplek.
- **Een overkapping / bebouwing**
  - Een overkapping om evenementen en activiteiten droog te houden
  - Bebouwing kan het ontwerp van het plein verbeteren, het is nu niet in evenwicht.
- **Fietsenstalling**
  - Geen fietsen op het plein. Het liefst omliggend of eronder
  - Twijfel over gebruik van een ondergrondse plek.
  - Twee opties;
    - » Op en rondom het plein voor korte bezoeken
    - » Bewaakt ondergronds of in een winkel voor lange bezoeken en dure fietsen.

Gemeente
Hengelo

www.hengelo.nl

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Hengelo. Aan de inhoud van deze nieuwsbrief kunnen geen rechten ontleend worden.